KISLÁBNYOM
A GreenDependent Egyesület hírlevele

2014. SZEPTEMBER 30. www.kislabnyom.hu **V. ÉVFOLYAM 8. SZÁM**

TARTALOM

- **Kislábnyomos életmód**
  - *Egy lengyel település energia-függetlenségi stratégiája*
- **Kislábnyom tippek**
  - *Zölden a kollégiumban*
- **Kislábnyom hírek**
  - *Százezres klímamenet*
  - *Paksról komolyan - rendezvénysorozat indul*
- **Olvasnivaló**
  - *A megosztáson alapuló gazdaság*
  - *A modern fürdőszoba pazarló és egészségtelen*
- **Érdekes honlapok**
  - *A Hatékony Ház Nyílt Napok médiatámogatói*
- **Termékek, szolgáltatások**
  - *Vízmentes és energiát termelő öko-wc*
  - *Egy kávézó, ahol kitaláltak valamit a pénz helyett*
- **Igazságosság ökológiai korlátok közt**
  - *Csak a bolondok és közgazdászok gondolják, hogy a végtelen növekedés lehetséges*

A "nemnövekedés" konferencián jártunk

Az első nemnövekedés *(degrowth)* konferenciát 2008-ban, Párizsban tartották kb. 90 résztvevővel. Két év múlva követte ezt a barcelonai konferencia kb. 300, majd még két évvel a velencei kb. 900 résztvevővel. Az idén szeptemberben, a Lipcsei Egyetemen megrendezett 5 napos rendezvényre már közel 3000 ember érkezett. A nemnövekedés fiolzófiájára és gyakorlatára úgy tűnik, igen erősen növekvő mértékben kíváncsiak és nyitottak az emberek - a szervezők szerint, ha az érdeklődés továbbra is íly mértékben nő, 20 év múlva a világ lakosságának nagy része résztvevő lesz...

Ahogy azt júliusi számunk végén beharangoztuk, a konferencián a GreenDependent képviseltette magát: több előadást is tartottunk valamint nemzetközi partnereinkkel műhelymunkát is tartottunk. Itt azonban nem ezekről szeretnénk részletesen beszámolni *(erről ld. itt)*, hanem arról, hogyan tudott egy 3000 fős, kutatókat, szakembereket, civil szervezetk képviselőit, aktivistákat és egyetemistákat megmozgató konferencia tartalmának megfelelően egyszerre környezet- és társadalomtudatos is lenni szervezésében, lebonyolításában.

A konferenciát egy kb. 60 fős csapat szervezte, döntéseiket az alulról építkező demokrácia elveire építve, konszenzussal hozták. A szervezők nagy része a munkát önkéntesen, nem fizetésért végezte. A szervezési munka során a szervezők jól-létére, valamint az esélyegyenlőségre is nagy figyelmet fordítottak. Ennek fényében pl. a főszervező egy nő, és egy férfi volt, és a konferenciának volt női és férfi szóvivője is.

Az előadások és különböző műhelymunkák, rendezvények kiválasztásakor és jóváhagyásakor figyeltek arra, hogy a világ minden részéből érkezők, valamint nők és férfiak is egyenlő lehetőséget kapjanak véleményük és álláspontjuk kifejtésére. A konferencia helyszínéül szolgáló Lipcsei Egyetem minden épülete mindenki számára hozzáférhető, a programok alatt pedig gyerekfoglalkozásokat is tartottak. A plenáris előadásokat több nyelvre fordították, a szekciókban a résztvevők bevonásával volt lehetőség a tolmácsolásra. Az előadásokat az egyetem több termében, valamint online is nyomon lehetett követni - sőt, továbbra is meg lehet hallgatni.

A résztvevők anyagi helyzetük és lehetőségeik függvényében maguk választották ki, hogy mennyi részvételi díjat fizetnek, 15 eurótól kezdődően. A konferencia non-profit volt, támogatást csak szigorú szempontokat teljesítő szervezetektől fogadtak el.

Az étkezésre többféle lehetőség is volt, a legfontosabb az egyetem udvarán szervezett közösségi étkezés, amelyet egy nem-kereskedelmi célú szövetkezet biztosított: ízletes, szezonális és nagyrészt helyi összetevőkből készített vegán ebéd.

A résztvevők a konferencián, amikor idejük engedte, önkéntesen vállalhattak munkát: segítettek a szekciókon a tolmácsolásban, részt vettek a mosogatásban, vagy mint a GreenDependent képviselői, segítettek a poszterkiállítás elpakolásában.

Minden konferenciára érkező a konferencia-karszalag segítségével ingyen használhatta a lipcsei tömegközlekedést. A regisztrációkor a szervezők azt is megkérdezték, ki honnan és milyen közlekedési eszközt használva érkezik, hogy a konferencia karbon-lábnyomát semlegesíteni tudják egy környezet- és természetvédelmi alapítvány bevonásával.
Álomszerűnek hangozhat mindez, de saját tapasztalatunk is bizonyítja: lehetséges, és abszolút profi eredménnyel megvalósítható - köszönjük a szervezőknek, és tapasztalataink reméljük, másokat is inspirálnak!

A Szerkesztő: Vadovics Edina

További részletek a szervezésről itt, a felvonulásról pedig utolsó rovatunkban.

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Egy lengyel település energia-függetlenségi stratégiája

Kisielice, egy Lengyelország északi részén található kisváros. A városka környékén sok mezőgazdasági terület található, amelyet a helyi önkormányzat energiahasználattal kapcsolatos célok teljesítése érdekében is hasznosít. Ilyen cél például a szén-függés csökkentése, a kibocsátások csökkentése, valamint a levegőminőség javítása.

A város önkormányzatának sikerült külföldi befektetőket meggyőzni arról, hogy a városkörnyéki földeken telepítsenek szélerőművet. Azok a gazdák és földtulajdonosok, akik beleegyeztek abba, hogy területükön szélkereket telepítsenek, évente kb. 5.000 eurónak (azaz kb. 1,5 millió Ft-nak) megfelelő összeget kapnak szélturbinánként. Kisielice környékén eddig három szélkerék-parkot hoztak létre összesen 52 turbinával, amelyek összteljesítménye 94,5 MW. Ezen kívül már megadták az építési engedélyt további 4 turbina felállítására, amelyek kapacitása további 12,8 MW lesz.

A szélenergia hasznosításán kívül különböző adóbevételek és az EU Regionális Fejlesztési Alap pályázatainak támogatásával mezőgazdasági melléktermékeket hasznosító, megújuló energiát előállító létesítményeket is létrehoztak. Az egyik ilyen létesítmény egy biomassza kazánról működtetett központi fűtés hálózat, amelyet a környéken termelő gazdáktól felvásárolt gabona szalmával fűtenek. A hálózat 250 épületet fűt (ez a város épületeinek 85, lakosságának pedig több mint 90%-át jelenti).

2013 decemberében egy biogáz üzem építését is befejezték. Az üzem 1 MW-nak megfelelő fűtési energiát, és 1 MW elektromos energiát termel a környékbeli földekről származó silókukoricát felhasználva, amely révén sok helyi lakos extra bevételhez jut. Továbbá, az üzem hulladék hője nyáron melegvízzel látja el a települést. A beruházást részben pályázatokból, részben pedig magántőke bevonásával végezték.

Kisielicében a közlekedést is modernizálták a hálózat és a működtetés fejlesztésével. A közvilágítás energiahatékonyságát javították, amelynek segítségével a település sikeresen és jelentősen csökkentette elektromos áram fogyasztását.

2010 és 2013 között a településen több lakossági fórumot is szerveztek a kisméretű megújuló energiás rendszerek - pl. hőszivíttyú, nap- és szélenergiát hasznosító rendszerek - népszerűsítése érdekében. Ezen kívül létrehoztak egy egyesületet, amely az érdeklődő lakosoknak segít céljaik és beruházásaik megvalósításában.

Kisielice polgármester, Tomasz Koprowiak szerint "a közösségünk az egyik első Lengyelországban, ahol szélerőmű parkokat, biomassza kazánokat és biogáz üzemet létesítettek. Ezért Kisielice közössége vezető szerepet tölt be a megújuló energiával kapcsolatos befektetések terén Lengyelországban."

A városka közössége az energiafüggetlenség terén tett erőfeszítésekért és eredményekért megkapta az EU "ManagEnergy" díját.

Forrás: http://www.managenergy.net/sm_the_commune_of_kisielice.html#.VBq0dhZHkSE

További információk: http://www.kisielice.pl

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Kislábnyom tippek

Zölden a kollégiumban

A környezettudatos iskolakezdés nem csak az otthonról suliba járóknak kihívás, sőt! Még inkább okozhat fejtörést azoknak a diákoknak, akik kollégiumi szobában/albérletben kezdik az új tanévet. Nekik szeretnénk segíteni az alábbi ötletekkel.

A kollégiumi szobák, albérletek berendezésének, otthonossá tételének és használatának természetesen környezeti hatása is van – a diákok és szüleik beszerzési és életviteli döntésein múlik, hogy mennyire lesz zöld a diákszállás. Szerencsére azonban egyáltalán nem bonyolult jól csinálni! Csak egy kis odafigyelés, a reális szükségletek felmérése, kreativitás és az otthonról hozott tudatosság kell hozzá! ☺

Zöld koleszszoba tippek következnek:

1. **Ami alap**

A kollégiumban is igyekezzünk az otthoni zöld gyakorlatot megvalósítani: ne pazaroljuk az energiát, figyeljünk a vízhasználatra, tartsunk növényeket a jó levegőminőségért, legyen kapcsolós elosztónk stb.

2. **A szükséges holmikat szerezzük be helyben**

Érthető, ha sokan alig várják, hogy végre kicsit elszakadjanak otthonról és saját életet éljenek. Ennek örömére azonban nem kell egy teherautónyi holmit átfuvarozni az országon a kényelmünk érdekében. Próbáljuk minimalizálni a felszerelést, és ha bármi extrára szükségünk van, oldjuk meg helyben (ld. 3. pont).

3. **Használjunk használtat**

Ha hiányos a berendezés a szobában, ld. elkelne még egy szék vagy egy asztali lámpa, nézzünk körül a helyi beszerzési lehetőségek között és ha lehet, vásároljunk használt bútort. Nézzünk körül az online piactereken, ahol a termékeket település szerint is kereshetjük. Egyre több helyen van garázsvásár, bolhapiac, sőt, ún. "freeshop" is (pl. a gödöllői egyetemen), ahová mindenki vihet, és ingyen hozhat is el tárgyakat.

4. **Figyeljünk a hűtőre**

A legjobb, ha többen használunk egy nagy hűtőt (általában a közös konyhában van is), de ha mégis sajátot szeretnénk, válasszunk energiatakarékosat. Ha a tél elég kemény, jó öreg koleszos szokás szerint kiakaszthatjuk az ablakba a hűtenivalót ☺

5. **Főzzünk közösen**

A leginkább fenntartható, ha együtt főzünk a barátainkkal – nem csak olcsóbb, takarékosabb, de jó buli is. Kísérletezhetünk izgalmas receptekkel, és kidolgozhatunk egy rendszert a feladatok (zöld bevásárlás, főzés, rendrakás) megosztására.

6. **A fény is számít**

Az új LED-égők fénye szuper, nagyon kevés áramot használnak és szinte örökké tartanak. Szerezzünk be ilyeneket, és ha kiköltözünk is, hagyjuk inkább hátra a következő lakónak, ezzel is népszerűsítve a környezetbarát égőket!

7. **Ágynemű**

Legjobb, ha a már otthon meglévőkből viszünk! De ha venni szeretnénk, keressünk bio pamut ágyneműt, ami garantáltan vegyszermentes gyapotból készült (ld. védjegy). A len is jó megoldás, mert a termesztéséhez kevesebb víz és rovarírtószer kell, mint a gyapothoz, de ha sikerül, ebből is keressük inkább a bio termesztésűt.

8. **Attól hogy újrahasznált, még nem ronda**

A „használt holmi” nem „ócska és penészes holmi”! Legyünk kreatívak és dobjuk fel a szobát: varrjunk vidám párnahuzatokat vagy takarót az ágyra/kanapéra, szervezzünk szekrényfestő bulit a haverokkal, dekoráljuk a falat újrahasznosítható papírral, készítsünk saját színes lámpabúrát stb.

9. **A kempingezés kiváló útmutató**

Amikor sátrazni megyünk, jelentősen kevesebb cuccot használunk, mint otthon és mégis jól megvagyunk. Ha csökkenteni szeretnénk a hétköznapokban használt tárgyak mennyiségét, gondoljuk végig, mit vinnénk magunkkal egy kempingezéshez, és ennek megfelelően redukáljuk a szoba berendezését. Sokkal lakhatóbb helyet kapunk és könnyebb lesz év végén a kiköltözés! A kollégiumi szobák zsúfoltságán jelentősen enyhíthet egy-egy ügyes, multifunkciós, összehajtható és az útból eltehető bútordarab, mint amilyen például a képen látható „bőröndiroda” vagy a székeivel együtt összecsomagolható asztal.

10. **Zöldítsük a kollégiumot**

Magyarországon is vannak már környezetbarátan felújított, sőt, magát Ökollégiumnak valló diákszállások is. Nézzünk utána, hogy nálunk vannak-e zöld törekvések, létezik-e koleszzöldítő csoport! Ha igen, csatlakozzunk, ha nem, kezdeményezzük a létrehozását és szervezzünk a diáktársak számára tudatosságnövelő akciókat, zöld programokat. Rengeteg dolgot tehetünk egy fenntarthatóbb közösség kialakításáért, kezdve a szelektív hulladékgyűjtés megvalósításától (sörösdobozok külön), az energiatakarékosságon (gyertyafényes bulik, kütyümentes esték) és helyi élelmiszer fogyasztásán át (nagyi sütije és savanyúságai, piacozás) a közösségi tárgyhasználatig (hajszárító- és autómegosztás) ☺.

Forrás és további információ: http://www.treehugger.com/htgg/how-to-go-green-dorm-rooms.html

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Kislábnyom hírek

A vadállatok fele eltűnt 1970 óta

A WWF kétévente készíti el az Élő Bolygó Jelentést *(Living Planet Report)*, melyben a földi élet állapotáról számol be, és amit az idén tizedszerre adnak ki. A kutatás, melyen alapszik, több mint tízezer gerinces faj populációját követi nyomon 1970 és 2010 között, az ún. élő bolygó index rendszeres mérésén keresztül.

A szeptember 30-án nyilvánosságra hozott jelentés legmegdöbbentőbb megállapítása, hogy a gerinces fajok populációi a felére zsugorodtak az elmúlt 40 évben. A vadon élő állatok eltűnése rávilágít arra, hogy azonnali cselekvésre van szükség a bolygó fenntartható jövőjéhez.

A globális helyzet alapvető oka, hogy az emberiség ökológiai lábnyoma sokkal nagyobb, mint a Föld eltartóképessége. Jelenleg másfélszer annyi erőforrást használunk fel, mint amennyi a természetben újratermelődik, ami nem csak oda vezet, hogy az erőforrások egy része hamarosan elfogyhat (pl. ivóvíz), de egyben azzal is jár, hogy az ökoszisztéma állapota folyamatosan romlik.

A jelentés összefoglalója magyarul itt olvasható: http://wwf.hu/media/file/LPR_Magyar_2014_bovitett_03.pdf
Forrás és további információ: http://index.hu/tudomany/2014/09/30/az_allatok_fele_eltunt_1970_ota/

Százezres klímamenet

Több, mint háromszázezren vonultak fel New Yorkban szeptember 21-én, a klímaváltozás elleni fellépés világnapján. A szervezők szerint öt éve a világon sehol nem sikerült ekkora tömeget megmozgatni az ügy érdekében: 162 országban 2646 eseményen tüntettek a résztvevők. Budapesten kb. 200 demonstráló volt.

A Manhattan központján három és fél kilométer hosszan vonuló Népi Klímameneten *(People's Climate March)* részt vett Ban Ki Mun, az ENSZ főtitkára, Bill de Blasio New York-i polgármester, Al Gore volt amerikai alelnök, Leonardo DiCaprio és Mark Ruffalo színész, valamint több amerikai szenátor is. A környezetre veszélyes széndioxid-kibocsátás csökkentése érdekében rendezett ENSZ-klímacsúcs szeptember 23-án kezdődött. A csúcson a várakozások szerint kialakítják a jövőre Párizsban a károsanyag-kibocsátás korlátozásáról aláírandó egyezmény kereteit.

A megmozdulás honlapja: http://peoplesclimate.org/
Forrás és további információ: http://greenfo.hu/hirek/2014/09/24/ujabb-latszat-osszeules-a-klimaert

Lakossági energiahatékonysági pályázatok

Már szeptemberben megnyílnak az első lakossági energetikai pályázatok, melyek háztartási nagygépek cseréjét, fűtéskorszerűsítést és külső nyílászárók cseréjét támogatják majd.

A megnyíló pályázatok kedvezményezettje a lakosság lesz: fűtéskorszerűsítésre 1 milliárd forint, külső nyílászárók cseréjére 1,1 milliárd forint és háztartási nagygépek cseréjére 627 millió forint áll majd rendelkezésre. A fejlesztések célja a hazai energiahatékonyság növelése. A legmagasabb pályázható összeg fűtéskorszerűsítés esetén 650 ezer, ablakok cseréje esetén 500 ezer, háztartási gépcsere esetén 35 ezer forint lesz. A teljes pályázati keret energetikai felújítások esetén mintegy 3500, gépcserekor 21 ezer szerencsés pályázót valószínűsít. A pályázatok megjelenése után 30 napos felkészülési idő áll majd rendelkezésre az első beadásig.

Forrás és további információ: http://www.greenfo.hu/hirek/2014/09/11/az-osz-lakossagi-energiahatekonysagi-palyazatokat-hoz
Információ pályázatonként: háztartási nagygépek cseréje - fűtéskorszerűsítés - homlokzati nyílászárók cseréje

Paksról komolyan – rendezvénysorozat indul

A Paksra tervezett új atomerőmű számos közgazdasági, biztonságpolitikai, geopolitikai és társadalmi kérdést vet fel. Mindezekről alig esett és esik szó a magyar nyilvánosságban. Ezért az Energiaklub „Paksról komolyan" címmel rendezvénysorozatot indít, melynek mindegyik eseménye egy adott témát jár körül. A rendezvényeken külön erre a célra készült tanulmányok mentén külföldi és hazai szakértők és kutatók fejtik ki véleményüket.

A rendezvénysorozaton az alábbi témák kerülnek feldolgozásra:

- Szeptember 16: Az új atomerőmű költségvetési és gazdaságpolitikai hatásai
- Október 8.: Környezeti hatások
- Október 16: Biztonság és geopolitika
- Október 28: Korrupció
- 2015. január: Záró konferencia

A rendezvényeken a részvétel ingyenes, ellenben regisztrációhoz kötött.

PAKS KONTROLL

A paksi atomerőműben építendő két új blokk ügye mindannyiunk ügye. A társadalom kontrollszerepe alapvető a kérdésben. Ezért az Energiaklub létrehozott egy olyan felületet, ami lehetővé teszi az új blokkokkal kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalát. A www.pakskontroll.hu a tények feltárására és dokumentálására vállalkozik.

Forrás és további információ: http://energiaklub.hu/hir/paksrol-komolyan-rendezvenysorozat-indul-paks-ii-rol

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Kapcsolódó felhívások, rendezvények

Ősszel ismét Hatékony Ház Napok országszerte: nyisson Ön is, mutassa meg segítségünkkel energia-hatékony házát!

Időpont: 2014. november 3-9.
Helyszín: Magyarország számos települése

Tavaly a „***Hatékony Ház Napok: Nyisson Ön is!***” kampány keretében a megnyitott 34 aktív, passzív és alacsony energiaigényű házban/épületben majd 500 látogatás történt a GreenDependent Intézet és szakmai partnere, a MAPASZ szervezésében az ország egész területén. Novemberben ismét lehetőség nyílik a személyes tapasztalatcserére, információ megosztásra, és adott esetben a szakemberekkel történő beszélgetésre is.

A 2013-ban bemutatott épületeket is tartalmazó szakmai kiadvány ezen a linken letölthető. Idén – 2014-ben – új példánnyal jelentkezünk október végén, melyet a látogatók, érdeklődők, szakemberek és döntéshozók között terjesztünk. **Szerepeljen a kiadványban, mint követendő jó példa!**

A Hatékony Ház Napok minél érdekesebb megvalósításához keresünk:

Kiállítókat – Hogy minél több és többféle hatékony házat megismerhessenek a látogatók, **keresünk és várunk új jelentkezőket**, akik segítségünkkel szívesen megmutatnák másoknak hatékony otthonukat. Amennyiben kétségeik lennének, lehetőség van arra is, hogy más tulajdonosoktól közvetlenül véleményt kérjenek tavalyi tapasztalataikról. Három tavalyi kiállítóval – akik idén is bemutatják épületeiket – egy kisfilmet is készítettünk.

A tavalyi épületek a program honlapján is megtekinthetők.

Látogatókat, szakembereket – Kövessék nyomon a program honlapján a megtekinthető épületeket, hamarosan regisztrálni is lehet a látogatásokra. A lágotagásokon az építkezést vagy felújítást tervezők, érdeklődők sok hasznos információt kapnak energiahatékony épületek tervezésével, építésével és működtetésével kapcsolatban.

- **Egyéni és autóbuszos**, több házat is érintő látogatásra is van lehetőség!
- A látogatásokért az **építészek MÉK képzési kreditpontot igényelhetnek** (2013/294).
- Idén partnerünkkel, Az építő közösséggel, érdeklődés esetén **különleges buszkörutat és szakmai konzultációt** szervezünk a Tervcafék szellemében. További információk itt.

Nyisson és látogasson Ön is, regisztráljon a http://www.hatekonyhaz.hu **oldalon!**
További információ: GreenDependent Intézet, 20/334-2889, info@hatekonyhaz.hu
A legfrissebb hírekről közösségi oldalunkról is értesülhet.

A program szakmai partnerei:

MŰEGYETEM 1782 passziv.net MAPASZ Magyar Passzívház Szövetség

A program médiatámogatóiról az *Érdekes honlapok* rovatban olvashatnak.

A Hatékony Ház Napok projektet támogatja az Európai Unió Intelligens Energia Európa Programja

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Olvasnivaló

Naomi Klein új könyve:
Ez mindent megváltoztat - A kapitalizmus az éghajlat ellen

Naomi Klein legújabb könyve nagyszerűen elmagyarázza, hogy az éghajlatváltozás okozta krízis miért késztet minket arra, hogy szakítsunk a "szabad piac" ideológiájával, átalakítsuk a világgazdaság és politika mai rendszerét. Egy mondatban összefoglalva: választhatunk, hogy radikálisan megváltozunk vagy radikális változások fognak végbemenni a minket körülvevő fizikai világban. A jelenlegi rendszer fenntartása ma már nem lehetőség.

Naomi Klein érvelése szerint a klímaváltozás nem csupán egy extra ügy, amit az adózás és az egészségügyi rendszer mellé lehet sorolni, hanem egy vészjelzés, hogy javítsuk ki a gazdaságot, amely sok szempontból nem működik jól, nem szolgálja érdekeinket. Klein gondosan felépített érvrendszer segítségével bizonyítja, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése a legjobb esélyünk arra, hogy az egyenlőtlenséget is csökkentsük, átépítsük a most már nem jól működő demokráciát, és újraépítsük a helyi gazdaságokat.

További részletek és a könyv angol nyelven megrendelhető:
http://books.simonandschuster.com/This-Changes-Everything/Naomi-Klein/9781451697384

Naomi Klein korábbi könyvei magyarul: Sokkdoktrína - A katasztrófakapitalizmus felemelkedése, No logo

Megosztáson alapuló gazdaság – cikksorozat a recity.hu-n

RECITY
KULCS AZ ÉLHETŐ VÁROSHOZ

Oszd meg és… férj hozzá!

„Képzelj el egy társasházat. Hét emelet, minden emeleten hét lakás. Minden lakásban különböző helyiségek és zuhanyzó, konyhaasztal, melegvíz – kényelmi elemek, amelyek nélkül nehezen tudjuk elképzelni a napjainkat. Most pedig képzeld el azokat a háztartási kisgépeket, bútorokat és könyveket, amelyek nélkül a lakók – idejük 95 százalékában – tökéletesen meglennének! Lesz köztük fűnyíró, narancsfacsaró, fúrógép, létra, de ebbe a halmazba kerül még a vendégszobában lévő matrac is. […]

Mi lenne, ha feladnánk a megrögzött ragaszkodást a tárgyainkhoz, a tulajdonunkhoz? Ha ahelyett, hogy vennénk egy új porszívót, mert a "régi" – ami egyébként csak két éves – elromlott, kölcsönöznénk egyet? […]

Vajon mennyi termőföldet használunk fel és mennyi káros anyaggal terheljük a környezetet azért, hogy mindenkinek legyen saját mosógépe, amely a tervezett elavulás eredményeképpen néhány év múlva úgyis lecserélésre kerül? Vagy azzal, hogy szállodákat húzunk fel olyan helyeken, ahol korábban zöldfelület volt? […] A közös fogyasztáson és megosztáson alapuló gazdaság tehát nem csupán egy "jó ügy", vagy éppen pénzkereseti lehetőség: a környezetünk is hálás érte."

Minden ami megosztás, sok hazai honlappal és online közösséggel: http://recity.hu/fokusz/73-oszd-meg-es-ferj-hozza

Enyém, tiéd, miénk – Birtoklás helyett megosztás

Reális lehet a 21. században a korlátlan fogyasztás, a magántulajdon felhalmozása helyett a megosztó gazdaság, mint üzleti modell térnyerése? A boldogság valóban a piac függvénye? Miként tehető a fogyasztás fenntarthatóvá? Ezekre a kérdésekre keresi a választ Kerekes Sándor, a Kaposvári Egyetem tanárának cikke, amely **itt olvasható**.

A modern fürdőszoba pazarló és egészségtelen

„A vezetékes víz az egyik legnagyobb kényelem, amit az emberiség a történelem során ismert. Ugyanakkor a szennyvízkezelő rendszer és maguk a fürdőszobák is katasztrofálisak." – írja kényes fürdőszobai kérdéseket feszegető cikkében a *The Guardian*.

A vezetékes vízzel megszűnt a mindennapi kútrajárás, vízcipelés és hirtelen mindenki annyi vizet használhatt, amennyit csak akar. A vízöblítéses WC automatikusan követte a csapot, és szintén nagyfokú kényelmet és gondtalanságot jelentett.

Csak a fürdőszobából összekeverve távozó, erősen szennyező, kiaknázatlan, és óriási mennyiségű fekete és szürke szennyvíz, az jelent némi gondot... Az apró, sokszor nem megfelelően szellőző szobát megtöltjük mérgező vegyszerekkel (a körömlakktól kezdve a csempetisztítóig), és többmillió köbméter ivóvizet szennyezünk emberi ürülékkel, vegyszerekkel, antibiotikumokkal és fogamzásgátlóval.

Egy olyan világban, ahol vészesen fogy az ivóvíz, ahol fosszilis tüzelőanyagokból gyártjuk a műtrágyát, és mindjárt elérjük a foszforcsúcsot, őrültség és szinte bűn, hogy ivóvízzel tüntetjük el a szemünk elől, hagyjuk elveszni és a környezetet szennyezni az amúgy kiváló foszforforrásnak számító, értékes emberi „trágyát"! Vannak kultúrák, ahol mindig is érték volt, és ma is az, a mezőgazdaságban fontos szerepet betöltő emberi ürülék! A japánok például eladták a mellékhelyiség tartalmát, és a gazdagok „árujáért" magasabb árat fizettek a gazdák, mert az étrend miatt jobb minőségűnek számított a végtermék ☺ A kínaiaknak mondása is volt erre: "Úgy becsüld a budi tartalmát, mintha arany volna."

Nem csak szerencsét hoz, de aranyat is ér!
Kép forrása:
davidfochi.deviantart.com

A jövő fürdőszobájában radikális változásokra van szükség: meg kell oldani a szürkevíz (mosdóból, kádból, mosógépből származó víz) és az emberi ürülék hasznosítását! Utóbbit természetesen vízmentes vécék használatával (ld. komposzt-toalett).

A fenti problémákat megoldó, a jövő vécéjének is tekinthető ötletet láthatunk a Termékek rovatban!
A *The Guardian* cikke további érdekes gondolatokkal **itt** található.

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Érdekes honlapok

A rovat e havi cikkeiben a **„Hatékony Ház Napok: Nyisson Ön is!”** elnevezésű kampány hazai médiatámogatóival ismerkedhetnek meg az olvasók.

Kulcs az élhető városhoz

ReCity Magazin: http://recity.hu/

Az online magazin szakértő szerzők és szakmai szervezetek bevonásával olyan jó gyakorlatok tárháza, melyek városaink élhetőbbé, fenntarthatóbbá alakítását tűzték zászlajukra.

Ma már a világ népességének nagyobbik fele városokban él és ez az arány 2050-re elérheti akár a 80%-ot is. Épp ezért ahhoz, hogy a városban, mint településtípusban a jövőben is jó – vagy még jobb – legyen élni, már most tennünk kell!

Fontosnak tartjuk az egyéni felelősségvállalást, de még inkább hiszünk az összefogás erejében és abban, hogy a jó példák “ragadósak”.

Hallott már róla, de nem tudja mit jelent pontosan a smart city kifejezés? Mi az a közösségi kert és hogyan csatlakozhat? Kíváncsi rá, mi mindent tehet a művészet a fenntarthatóságért? A válaszokat keresse a www.recity.hu oldalon, mert a várost csak a lakói tehetik jobbá!

Az építőipar szaklapja

Magyar Építéstechnika: http://magyarepitestechnika.hu

A Magyar Építéstechnika az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségének (ÉVOSZ) lapja, amely iránymutató szakfolyóirat a magyarországi építőipar minden ágazatában. Ezen honlap segítségével a szaklap cikkei online változatban is olvashatóak.

A honlapon fellelhető szakmai anyagok az építőipar valamennyi területével - a tervezéstől az alapanyaggyártáson keresztül a magas- és mélyépítő-ipari kivitelezéséig, ezek műszaki fejlesztéséig – foglalkoznak. Beszámol az új technológiákról és termékekről, valamint megoldást kíná a felvetődő problémákra, továbbá rendszeresen tudósít az építőipar fontosabb hazai és külföldi eseményeiről, kiállításokról, kongresszusokról, szakmai tanácskozásokról.

"Egy háztartásban a Földdel" - az eredeti öko kis- és nagykereskedés

Zöldbolt: http://www.zoldbolt.hu

A csapat tagjai azért indították el 2007-ben a vállalkozást, hogy környezetbarát termékeket kutassanak fel, s tegyenek elérhetővé egy helyen mindenki számára. Hisznek benne, hogy a környezetvédelem korunk legnagyobb kihívása, amelyre sok kis apró megoldást kell találni.

Céljuk, hogy a hétköznapi élet majd minden területén valódi, környezetbarát alternatívát kínáljanak a vásárlóknak. Ennek érdekében a termékeiket szigorú feltételek alapján válogatják, amelyek megegyeznek a környezetbarát termékek általános kritériumaival, valamint honlapjunkon egyre bővülő kínálattal (szakkönyvek, energiatakarékos termékek, natúr kozmetikumok és háztartási kellékek, környezetkímélő tisztítószerek, ökoruházat, bio élelmiszerek, stb.) és szakmai tartalmakkal, hírlevéllel és rendezvényekkel is segítik azokat, akik a környezetbarát életmódot, háztartás vezetést választják, ehhez keresnek útmutatást.

A termékekkel az online bolt mellett személyesen is megismerkedhetnek az érdeklődők Budapesten és Veszprémben.

További médiatámogatóinkk a hírlevél **55. számának** **Olvasnivaló rovatában** mutatkoztak be:

alternativenergia.hu **epitemahazam.hu/epito-kozosseg** **godolloi-hirek.hu** **greenfo.hu**

kislabnyom.hu **palyazatmenedzser.hu** **muszakiak.hu** **zoldtech.hu**

Termékek, szolgáltatások

Vízmentes és energiát termelő öko-wc

Emberi végtermék
+ anaerob bomlás
= biogáz és trágya

A Loowatt egy forradalmi, vízmentes vécérendszer, amely az emberi ürülékből energiát termel, és amely megoldást jelenthet korunk higiéniai válságára, azaz a vízöblítéses toalettek óriási vízpazarlására és az általuk okozott szennyezésre (*ld. Olvasnivaló rovat*).

A fiatal mérnökökből és terméktervezőkből álló Loowatt csapata egyelőre az Egyesült Királyságban és Madagaszkáron dolgozik. Küldetésük, hogy olyan rendszereket építsenek, amelyben a szagtalan vécékből gyűjtött emberi végterméket maximálisan hasznosítani tudják, és amely rendszer tiszta, megújuló energiát termel.

Bővebben a technológiáról: a Loowatt vécében található egy egyszerű, szabadalmaztatott mechanikai csomagoló egység, amely biologiailag lebomló fóliába burkolja az emberi ürüléket. Az összegyűjtött szerves alapanyag aztán egy tartályban anaerob, azaz levegő nélkül végbemenő, mikroorganizmusok segítségével lejátszódó folyamat során lebomlik. Bomlása közben a hulladék biogázt termel, amellyel lehet áramot előállítani, melegvizet fűteni, vagy főzni. A maradék hulladékból pedig földigiliszták segítségével tápanyagban gazdag trágya készül.

A termék honlapja: http://www.loowatt.com/

Citromos tisztítószer házilag

A zöld ötleteket, projekteket népszerűsítő és megosztó *Green Renaissance* youtoube csatornájának egyik videója egy házilag is elkészíthető, kizárólag természetes alap-anyagokat tartalmazó tisztítószer receptjét ismerteti.

Hozzávalók: friss citromhéj, rozmaring, ecet és vanilíakivonat (utóbbi az illatot adja), illetve fele-fele víz és ecet
A felsoroltakat összekeverjük, 2 hétig állni hagyjuk, majd áttöltjük egy erre a célra szánt tárolóedénybe, és már használhatjuk is ☺

A képes elkészítési segédlet megtekinthető itt.

Egy kávézó, ahol kitaláltak valamit a pénz helyett… és működik!

Lublinban, a Cicha (csendes) utca szürkeségében a legszínesebb folt a Szeretet Kávézó.

„A szeret olyan érzés, amiben nincs semmi érdek, mindig őszinte, szívből jön és nem kerül semmibe. Innen a hely neve.” – meséli Michal Wolny, a furcsa kávéházi projekt egyik kiagyalója.

„Itt a kávé és a tea csak ürügy, azt szeretnénk, ha a Szeretet Kávézó olyan hely lehetne, ahol az emberek egyszerűen jól érzik magukat és nyitnak mások felé, miközben eszmét cserélnek egymással” – mondja Zbyszek, aki csak másodállásban dolgozik a kávézóban, mert napközben köztisztviselő.

A számla kiegyenlítésének többféle módja is adott, és a lehetőségek száma szinte végtelen: van aki „csak” egy mosolyt ad, mások hoznak egy kiló cukrot vagy egy zacskó teafüvet, elénekelnek egy dalt, vagy angolórát adnak. Van, aki portrét rajzol… Aki kellemetlennek érzi a pénz nélküli megoldást, az sincs kirekesztve, az pulton található dobozba helyezheti a vételárat – amiből aztán tisztítószereket vásárolnak.

Forrás és további információ: http://librarius.hu/2014/09/19/egy-kavezo-ahol-kitalaltak-valamit-penz-helyett/

Greenbird – Magyar-angol környezetvédelmi szótár

A szerzők üzenete: „Greenbird című kiadványunk forgatásával élvezetes és szemléletes formában ismerkedhetsz meg a környezet- és természetvédelem magyar, illetve angol szókincsével. A szótár első, képes részében 13 témakör környezetvédelemmel kapcsolatos szavait találod. A magyar-angol és angol-magyar betűrendes szótár anyaga bővebb: itt kedvedre böngészhetsz, és összetettebb fogalmakkal is találkozhatsz. […] A környezetvédelem szókincsének megismertetésén túl könyvünk abban is segít, hogy elgondolkozz, hogyan működik a bennünket körülvevő világ, és mit tehetünk mi, emberek annak érdekében, hogy környezetünket fenntartható módon használjuk és élhető formában őrizzük meg a jövő számára.”

Ára: 2950 Ft
Megrendelhető: http://www.pagony.hu
Forrás: http://www.pagony.hu/greenbird-magyar-angol-kornyezetvedelmi-szotar

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Igazságosság ökológiai korlátok közt - hogy mindenkinek jusson, de maradjon is

Ecuador első lépései a közösségi gazdaság felé

Az ecuadori kormány 2013 óta olyan kutatást támogat, amelynek célja, hogy feltárja, hogyan lehetne az ország gazdaságát átalakítani, hogy az valóban a közösség érdekeit szolgálja. A kezdeményezés alapvetően szeretné újra-képzelni Ecuadort méghozzá olyan alapelveket szem előtt tartva, mint a nyílt hálózatok, egyenrangú termelés vagy a közösségiesség. A közösségiesség lehetővé teszi, hogy egyének, közösségek együttműködése révén valósuljanak meg egyes tevékenységek. Mindez a résztvevőket, azaz mindannyiunkat közelebb hozza egymáshoz.

Michel Bauwens vezeti azt a kutatócsoportot, amely feladata, hogy feltárja az ecuadori gazdaság alternatíváit, hogy elindítsa az ország társadalmát a szabad és nyílt tudás felé vezető úton. „Képzeljük csak el, hogy minden egyes emberi tevékenységet közösségi tudás támogat, amelyet minden állampolgár, cég, és állami hivatalnok használhat" – lelkesít Bauwens.

A kutatás számos, egymással összefüggésben álló témával foglalkozik, többek között a nyílt oktatással, nyílt innovációval és tudással, művészettel és egyéb "kifejező" tevékenységekkel, közjavak nyílt tervezésével és megosztott létrehozásával, fenntartható mezőgazdasággal és nyílt gépesítéssel. A kutató csapat azt is fel kívánja tárni, hogy mik azok a változáshoz szükséges jogi és intézményi keretek, amelyek támogatják ezt az újfajta elképzelést, beleértve a nyílt termelői kapacitást; az új, nyílt műszaki megoldásokat; a magánéletet, biztonságot, adattulajdonlást és digitális jogokat meghatározó rendszereket; valamint azokat a módokat, amelyek elősegítik a fizikai infrastruktúrák megosztását és az együttműködő, megosztáson alapuló fogyasztást.

A kezdeményezéshez kapcsolódóan Ecuador kormánya további kapcsolódó tevékenységeket is támogat, például a FLOK *(Free, Libre, Open Knowledge)* Társaságot, amelynek feladata, hogy felvázolja azt a stratégiai folyamatot, amely ahhoz szükséges, hogy Ecuadorban működő, post-kapitalista tudás-gazdaság alakuljon ki.

Forrás és további részletek: http://onthecommons.org/magazine/ecuador-takes-first-step-toward-commons-economy

Csak bolondok és közgadászok gondolják, hogy a végtelen növekedés lehetséges

CSERE
OSZTOZÁS
ADÁS

A nemzetközi "nemnövekedés" konferencia után *(ld. bevezető cikk)* a szervezők kezdeményezésére felvonulás volt az eseménynek otthont adó Lipcse vásárló és üzleti negyedében. A felvonulók a konferencia résztvevői körén kívül is fel kívánták hívni a figyelmet arra, hogy közös gondolkodásra és nagy változásra van szükség ahhoz, hogy a jelen kapitalista rendszer sokféle problémájára megoldási utakat keressünk - a többes szám itt fontos: a mozgalom tagjai szerint nem egyféle és egységes üdvözítő utat kell keresni.

A 20. század közepétől kezdődően a gazdasági növekedés mindenféle gazdasági politika magától értetődő célja, és a GDP-t tekintik a gazdasági tevékenység legfontosabb mérőszámának. A 4. Nemzetközi "Nemnövekedés" (nemnövekedés az ökológiai fenntarthatóság és a társadalmi méltányosság érdekében) konferencia résztvevői azért gyűltek össze, hogy megvizsgálják, mennyire járt eddig eredménnyel a nemnövekedés mozgalom a növekedés mantrájának leleplezésében, milyen eredményeket ért el a hagyományos gazdasági gondolkodás átértelmezésében, elméleti és gyakorlati válaszok, megoldások keresésében.

A konferencián a nemzetközi elismertségnek örvendő ecuadori közgazdász, Alberto Acosta is részt vett, aki országában az Alkotmányozó Gyűlés elnöke volt 2007-2008-ban. Acosta beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy a sokat emlegetett sikeres kínai gazdasági növekedés eredményeinek 75%-át az ország lakosságának mindössze 10%-a élvezi, mialatt a kínai városközpontok olyan szennyezetté váltak, hogy még a kormány is öko-városok építését tervezi. Acosta, aki a Yasuní Nemzeti Parkban végül elindított olajkitermelés alternatíváját is kidolgozta *(ld. 63. Kislábnyom hírlevél)*, a *buen vivir* életszemlélet szószólója is. A szemlélet hívei szerint a kapitalizmus egyik legrombolóbb gyakorlata a kitermelésen alapuló gazdaság: ahogy egyre több és több erőforrást használunk, egyre több szennyezést és kibocsátást is "termelünk". Ehelyett inkább az Andokban élő Quechua törzs *sumak kawsay*-nak, azaz *buen vivir*-nak vagy teljes életnek nevezett szemlélete szerint kellene élnünk: közösség-központúan, ökológiai egyensúlyra és kulturális érzékenységre törekedve.

Giorgos Kallis, a Barcelonai Egyetem kutatója és professzora szerint a nemnövekedés mozgalom teret kell, hogy adjon a kritikus tettek és a fejlődés, fejlesztés alulról szerveződő átalakítása számára annak érdekében, hogy a kapitalista gazdaság gondoskodó gazdasággá alakulhasson.

A nemnövekedés mozgalom egyik legmeghatározóbb alakja Francois Schneider, aki a nemnövekedés gondolatát 2006-ban egy egyéves, szamárháton megtett út keretében terjesztette Franciaországban, majd később megalapította a Kutatás és Nemnövekedés elnevezésű tudományos egyesületet. Schneider szerint "A rendszerszintű változást csak a társadalom összes szegmensének bevonásával lehet elérni. Egy kis csoport, vagy az EU Parlament egy új döntése nem jelent megoldást: párbeszédre van szükség, arra, hogy sokféle javaslatot kialakítsunk és széles körben megbeszéljünk. Ahhoz, például, hogy a közlekedési rendszert átalakítsuk, nem elég a közösségi közlekedésre fókuszálni, hisz a rendszer szoros kapcsolatban van az energiával, a marketinggel és hirdetésekkel, az autóiparral, stb."

A nemnövekedés mozgalom szóvivője a Magyarországon élő Vincent Liegey. Vele készült interjú itt olvasható.

Forrás: http://www.ipsnews.net/2014/09/only-the-crazy-and-economists-believe-growth-is-endless/

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Hasznos információk, kapcsolat

Szerkeszti: Vadovics Edina
Közreműködött:
Antal Orsolya, Kiss Veronika, Péter Emőke,
és Vadovics Kristóf

Design: Iconica Bt.

Szerkesztőség: GreenDependent Egyesület
2100 Gödöllő, Éva u. 4.
Tel.: 06-20/334-2889
E-mail: info@greendependent.org
Honlap: www.greendependent.org

A Kislábnyom Hírlevél korábbi számai a www.kislabnyom.hu oldalon megtalálhatók és onnan letölthetők.

A hírlevelet az info@kislabnyom.hu címen lehet lemondani.

A GreenDependent Egyesület a következő szakmai szervezetek tagja:

klimabarat.hu

Klímabarát Települések Szövetsége

Resource Cap Coalition
(Európai Koalíció az Erőforrás Használat Csökkentéséért)

resourcecapcoalition

A hírlevél **Igazságosság ökológiai korlátok közt** rovatát a következő szervezetek és programok közreműködésével és támogatásával írjuk:

CEEweb for Biodiversity

resourcecapcoalition

CONVERGE

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2014 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.